

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 10 (271) ЛІПЕНЬ 2019 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Няма дарогі да шчасця, ёсць дарога да ісціны

Якуб Колас

НАША ПРЫРОДА

«НІ ДЗЯЦЕЙ, НІ ЖОНАК НЕ ПАКІДАЕМ, УСІХ ПАВЕЗЛІ»

Жыхары Гарадоцкага раёна ў апошнія гады часта скардзяцца на мядзведзяў, якія не даюць ім спакойнага жыцця. На гэты раз пра «тэрор» з боку жывёл паведамляюць дачнікі з вёсак Шпакава і Евіна.

«Жывем у лесе, ягады-грыбы пайшлі, але ў лес хадзіць не можам: баімся. Мужыкі пазабіралі з дач жонак і дзяцей, а самі сядзяць ноччу і пільнуюць двары. Але пчальнік ўтрымліваць, як відаць, сэнсу няма. Я палічыў, мядзведзі ўжо нанеслі мне шкоды на 2,5 тысячы рублёў », - распавядае Віталь Макоўскі. Кажа, што да яго на падворак мядзведзі пастаянна наведваюцца вось ужо два месяцы.

Мясцовыя жыхары бачылі ў акрузе не аднаго мядзведзя, а некалькіх.

- Яны тут ходзяць статкамі! Вытапталі ужо цэлыя сцежкі ў лесе, - эмацыйна распавядае пчаляр з вёскі Шпакава Віталь Макоўскі. - Аднойчы вечарам я бачыў на пчальніку аж пяць штук! А потым - трох, прычым такіх велізарных, што страх божы! Першы раз заўважылі ў Шпакава «гасцей» з лесу мінулай восенню. Потым было ціха. Думалі, можа, не будуць нас больш трывожыць. Куды там, зноў заўважылі мядзведзяў вясной - як раз на 9 траўня.

Звяры лёгка ламаюць платы, а хатнія сабакі не могуць абараніць падворка:

- У суседняй вёсцы дачнік зрабіў самавітае агароджа - з металу. Так мядзведзю было ўсё роўна: узяў і зламаў гэтыя трубы. Нападаюць і на сабак. Мая сабака так моцна спалохалася, што схавалася пад зруб, доўга там сядзела і выла, я забраў яе ў дом, каб супакоіць.

Мядзведзі, па словах дачніка, зусім не баяцца людзей:

- У траўні зрабілі ў лесе шумавы прагон - а ўначы яны зноў прыйшлі. Ужо не рэагуюць ні на гук петард, ні на шум, ні на сірэны. Я свой пчальнік перанёс практычна пад самае акно дома. Але сусед зрабіў тое ж самае - мядзведзь прыйшоў і пад акно, усе развярнуў. Людзі жывуць са святлом ці ледзь не круглыя суткі. У мяне за месяц нагарело 250 кілават. Але святло мядзведзяў таксама не палохае.

Віталь Макоўскі палічыў шкоду, які яму нанеслі жывёлы:

- Выйшла 2,5 тысячы рублёў. Мядзведзі цалкам разбурылі пчальнік, знішчылі вуллі і пчол - а пчаліныя маткі былі дарагія. Ну і зьелі мой мёд.

Па словах дачнікаў, яны звярталіся са сваёй праблемай у Гарадоцкі райвыканкам.

- Але пакуль ніхто ніякага рашэння не прыняў. Прадстаўнікі ўлады прыедуць, плячыма пацісnуць і паедуць. А нам тут далей трэба неяк жыць. Я не ведаю што рабіць. Кідаць дачы і з'язджаць? Мы і так там ужо ні дзяцей, ні жонак не пакідаем, усіх павезлі, таму што страшна за іх. Мы, мужыкі, дзяжурым па чарзе. Сёння - я, заўтра - іншы. Заўважылі, што мядзведзі найбольш актыўныя з двух гадзін ночы да паловы на пятую раніцы. Сядзіш і не спіш - глядзіш у абодва, што адбываецца ў двары.

Баяцца людзі хадзіць і ў лес - у грыбы і ягады.

- Жывем у лесе, а баімся туды пайсці. Ну гэта ж таксама няправільна. Атрымліваецца, што ў мядзведзяў правоў больш, чым у людзей.

Начальнік Гарадоцкай раённай інспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Сяргей Шасцярнёў паведаміў TUT.BY, што мясцовыя ўлады ў курсе гэтай сітуацыі: - У раёне ёсць камісія па аказанні дапамогі дзікай жывёле, у яе ўваходзяць прадстаўнікі самых розных арганізацый: ад прыродааховы і ветэрынарнай службы да МНС. Мы збіралі пасяджэнне камісіі па пытаннях, якія падымаюць жыхары вёскі Шпакава. Мядзведзі перыядычна наведваюць гэтую тэрыторыю. Тры разы мы рабілі шумавы прагон, апошні раз - 3 ліпеня. Паглядзім, калі жывёлы зноў з'явяцца - у чарговы раз правядзем шумавы прагон.

У Беларусі паляванне на мядзведзяў забароненая з 1930-х гадоў. Жывёла было ўключана ў 1-е (1981) і 2-е (1993 г.) выданні Чырвонай кнігі краіны.

Па дадзеных улікаў 2000-2002 гадоў, колькасць мядзведзя прыблізна ацэньвалася ў 100-110 асобін. Найбольшая (25-35 асобін) групоўка мядзведзя трымалася на тэрыторыі Бярэзінскага біясфернага запаведніка і прылеглых да яго лясгасаў.

Таццяна Матвеева
TUT.BY

БАНКРУЦТВА

ПАЧАЛОСЯ БАНКРУЦТВА ГАРАДОЦКАГА ЛЬНОЗАВОДА

28 чэрвеня распачата вытворчасць па справе аб банкруцтве адкрытага акцыянернага таварыства «Гарадоцкі льнозавод», якое запазычыла 7 210 000 рублёў, г.зн. прадпрыемства завінавацілася больш за 3,5 мільёнаў даляраў.

У пастанове эканамічнага суда Віцебскай вобласці гаворыцца, што прадпрыемства, на якім зараз лічацца 10 работнікаў, на працягу апошніх гадоў працуе са стратамі, а яго неплацежаздольнасць набывае ўстойлівы характар.

На момант судовага пасяджэння запазычанасць льнозавода перад крэдыторамі склала 7 210 000 рублёў: перад пастаўшчыкамі і падрадчыкамі - 2 943 000 рублёў; перад пакупнікамі і заказчыкамі - 775 000 рублёў; перад іншымі крэдыторамі - 330 000 рублёў; запазычанасць па крэдытах і пазыках - 2 494 000 рублёў; запазычанасць перад Фондам сацыяльнай абароны - 456 000 рублёў; запазычанасць па падатках і зборах - 212 000 рублёў.

Грошай на рахунках прадпрыемства няма, а яго маёмасць ацэньваецца ў 7 683 000 рублей. Рашэнне аб немэтазгоднасці аздараўлення Гарадоцкага льнозавода было прынятае Віцебскім аблвыканкамам у красавіку бягучага года.

Па рашэнні суда акцыянернаму таварыству прызначаны ахоўны перыяд да 28 ліпеня. За гэты час часовы кіраўнік павінен інфармаваць усіх крэдытораў прадпрыемства.

Нагадаем, што ўвосень 2012 года гэты льнозавод апынуўся ў цэнтры скандалу, калі непрыбраны лён на палях Гарадоцкага раёна проста зааралі, каб схаваць безгаспадарчасць.

Сяржук Серабро
«Народныя навіны Віцебска»

ПРАВАПАРАДАК

ДАПАМОГА АДЗІНОКАЙ МАЦІ

Гарадоцкая пракуратура абавязала наймальніка выплаціць дзярждапамогу адзінокай маці.

Адным з крытэрыяў ацэнкі дзейнасці любога дзяржаўнага органа з'яўляецца абарона правоў і законных інтарэсаў грамадзян. Паспяховае вырашэнне задач шмат у чым залежыць ад таго, наколькі эфектыўна ажыццяўляецца ўзаемадзеянне з насельніцтвам. Дзеля гэтага ажыццяўляецца як разгляд пісьмовых зваротаў грамадзян, так і вусных ў ходзе асабістага прыёму ў пракуратуре.

Пракуратурай Гарадоцкага раёна арганізаваны асабісты прыём грамадзян. У мінулым годзе на асабісты прыём да пракурорскіх работнікаў звярнулася больш за 50 чалавек. Пытанні, па якіх звяртаюцца грамадзяне, розныя: камусьці затрымліваюць выплату заработнай платы, кагосьці абмяжоўваюць у жыллёвых правах, хто-небудзь хоча пазбавіць бацькоўскіх правоў былога мужа, ці наадварот - адновіцца ў бацькоўскіх правах.

У сакавіку 2019 года ў пракуратуру раёна звярнулася Л., якая знаходзіцца ў адпачынку па доглядзе за дзіцем да 3-х гадоў. Наймальнік не выплаціў дапамогу па мацярынству, а таксама сямейную дапаможнік у выніку чаго, жанчына і яе малалетняя дачка засталася без сродкаў да існавання.

У адпаведнасці з арт. 3 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей» ад 39 снежня 2012 г. № 7-3 (далей - Закон) прызначаюцца наступныя дзяржаўныя дапамогі: дапамога па мацярынству, сямейныя дапамогі, дапамогі па часовай непрацаздольнасці па доглядзе за дзіцем.

Да дапамог па мацярынству адносіцца: дапамога жанчынам, якія сталі на ўлік у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці. Да сямейных дапамог: дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці. У сілу арт. 10 Закона дапамога жанчынам, якія сталі на ўлік у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці выплачваецца аднаразова.

Пракуратурай раёна праведзена праверка, падчас якой довады заяўніка пацвердзіліся, па выніках праверкі вынесена прадпісанне з патрабаваннем выплаты грашовых сродкаў на агульную суму 2 356 рублёў. Правы Л. былі адноўлены, грашовыя сродкі выплачаныя ў поўным аб'ёме.

По інфармацыі:
http://gorodok.vitebsk-region.gov.by

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размяшчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

САДАВОДСТВА

САДОВОД МОЖЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ

Последователь Сикоры из Городка Иван Григорьев думает именно так: — Садовод в наше время может стать миллионером, если имеет хотя бы гектар плодовых насаждений и правильно за ними ухаживает.

— Я богатый человек, но пока без денег, — полушутя замечает Иван Аркадьевич при встрече. — А если серьезно, то считайте: ежегодно снимаю 50 тонн яблок (с каждого дерева примерно 40 кг). Всю садовую продукцию реализую в Городке и на витебских рынках. Даже если прошу рубль за килограмм, то уже получается приличная сумма.

Считать чужие деньги — дурной тон. Вопрос в том, как они даются? Из четырех заложенных гектаров садовых плантаций Иван Аркадьевич интенсивно использует пока один, на котором произрастает более тысячи плодовых деревьев.

— Ухаживать за десятью яблонями — удовольствие, а за садом, в котором 4 тысячи деревьев, — каторжный труд. Но я счастливый человек, ведь занимаюсь любимым делом почти 20 лет. Сад для меня — сбывшаяся мечта, к которой шел тернистым путем всю жизнь, ей отдавал все силы и знания, — откровенничал садовод.

После окончания Белорусской сельскохозяйственной академии Ивана Григорьева, молодого инженера-механика, распределили в Молдову, где он занимался строительством капельного орошения садов. Уже там планировал заложить собственный сад, но для этого требовались огромные деньги: гектар земли стоил около 5 тыс. долларов. После того, как он досконально изучил земельное, налоговое законодательство и вопросы кредитования в разных странах, пришел к выводу: самые благоприятные условия для работы в Беларуси. Сюда Иван Григорьев и возвратился, обогатившись опытом молдавских садоводов.

— Для занятия благим делом землю дали в аренду бесплатно. На закладку сада в один гектар имел «золотой фонд» в виде дорогого «Порше», который продал. Чтобы удешевить посадки, прививал почки садовых яблонь редких сортов на подвоях, занимавших 25 соток приусадебного участка. Окрепшие саженцы использовал для закладки сада и на продажу. Правда, в первый год молоденькие деревца в саду уничтожили зайцы. Но руки не опустил. Упорно шел к своей цели. Теперь вы можете оценить мои усилия, — поделился Иван Аркадьевич, показывая молодые деревца в саду, раскинувшимся на 3,5 га.

А чтобы мы впечатлились вкусом продукции, которую он выращивает, угостил краснобокими сладкими яблоками сорта Хани Крисп, которые достал из рефрижератора, служащего холодильником. Июнь на дворе, а яблоки крепкие, сочные, сладкие, не зря в переводе с английского называются «Медовый хруст».

— Обидно, что к нам везут яблоки из Польши, Молдовы, Голландии неизвестно какого качества. Хотя почему неизвестно? Ведь сам работал за границей. Сад против вредителей обрабатывают десятки раз. А я свой — два-три за сезон. Есть разница? Причем, самыми безобидными средствами, например, медным купоросом. Яблоки сортов «лигол» (польский), «спартан» (канадский), «слава победителю» (украинский), «антей» (белорусский) и другие отличаются отменным вкусом, товарным видом, хорошо хранятся. Может, поэтому столичные торговые сети готовы скупить зреющую садовую продукцию, как говорят, на корню, за 1,5 рубля за кг. Мои яблоки проходят сертификацию в Городокской районной инспекции по семеноводству, карантину и защите растений.

— Какая пора года самая любимая? — интересуемся у садовода.

— С точки зрения красоты — весенняя, когда огромные площади в белом цвету, пчелы жужжат так, что пение соловьев перебивают. Красив сад и в пору созревания плодов, свисающих гроздьями с веток, — поделился Иван Аркадьевич.

— Неужели одному человеку под силу ухаживать за садом в 4 гектара?

— У меня помощники — жена, Светлана Андреевна, сын с семьей, которые вплотную хотят заняться садоводством, и это меня радует, — заметил Иван Григорьев. — Есть техника по уходу, чтобы полить, подкормить, обрезать ветви. В конце концов, четверолапая подруга Ника, не отстающая от меня ни на шаг. Работа не тяготит, поскольку я живу садом.

Как знать, может, Городокщина станет яблочным краем благодаря Ивану Григорьеву, готовый делиться и опытом, и саженцами с начинающими, как в свое время прославил Шарковщину известный садовод Иван Сикора.

Елена Башун
http://vitvesti.by

ФУТБОЛ

ПЕРАМОГА З БУЙНЫМ ЛІКАМ

Гарадоцкі клуб не пакінуў ніякіх шанцаў аршанскай камандзе ў нядзельнай гульне. Пасля трохтыднёвага перапынку ФК «Дзцкасельскі» на сваім поле перамог з буйным лікам 4:0 ФК «Мясакамбінат» з Воршы, які ідзе на трэццім месце ў нашай групе.

Аматары футболу Гарадка амаль на тры чвэрці запоўнілі месцы на гарадоцкім стадыёне, якія з мінулага года зменшыліся на трэць, чакаючы цікавую гульню ад лідэраў групы. І ў сваіх спадзяваннях не падмануліся.

Пасля папярэдняй сакрушальнай перамогі на гарадоцкім стадыёне над ФК «Сянно» 7:0 перад гледачамі прадстала напалову абноўленая гарадоцкая каманда, у якую вярнуўся выхаванец гарадоцкага футболу Мікалай Пятроў.

Між тым каманду пакінуў Эдуард Ізафатаў, які моцна згуляў з Сянно, але гарадоцкіх гледачоў чакае сустрэча з Алегам Слаўціным, які вярнуўся ў каманду і залечвае траўму.

Пачатак першага тайма быў за нашымі футбалістамі, якія першымі стварылі галявы момант, калі Руслан Ібадулаеў імкнуўся завяршыць перадачу з правага флангу і апынуўся ў сетцы варот гасцей.

Потым аршанскія футбалісты перахапілі ініцыятыву і перавялі гульню да нашых варот. Але істотных пагроз для галкіпера Арцёма Палавінскага не стварылі.

Пасля такой паўзы наша каманда зноў павялічыла хуткасць, перахапіла ініцыятыву.

І на 40-й хвіліне, пасля камбінацыйнай гульні каля варот гасцей, Канстанцін Кіташаў з падачы Руслана Ібадулаева адкрыў лік — 1:0.

Другая палова гульні прайшла пад дыктоўку нашай каманды, якая кантралявала ход гульні і за кошт тэхнічных нападаючых давялі лік матча да буйной перамогі. На 10-й хвіліне другога тайма зноў сваю тэхніку прадэманстраваў Канстанцін Кіташаў, які атрымаўшы перадачу ад Ібадулаева, перайграў абаронцаў і галкіпера гасцей — 2:0.

А праз восемь хвілін наш выхаванец Мікалай Пятроў тэхнічна з правага фланга выклаў перадачу ў вратарскую на Аляксандра Ціханава і лік стаў — 3:0.

Пасля гэтага трэнер Сяргей Куракоў правяў пяць заменаў і гарадоцкія гледачы пабачылі ветэрана віцебскага футбола Сяргея Вехцева, новага галкіпера Рахата Эзімава і яшчэ аднаго выхаванца гарадоцкага футбола Кірыла Банькова.

Масавыя замены не змяніла характара гульні, якая ішла пад дыктоўку нашай каманды. І на 78-й мінуце Руслан Ібадулаеў зноў прадэманстраваў выдатную тэхніку ў штрафной гасцей, абыграўшы двух абаронцаў і накіраваўшы мяч ў правы вугал варот — 4:0.

Трэнер каманды Сяргей Куракоў так пракаментаваў гульню Віцебскай федэрацыі футбола: «Орша пісьменная, тэхнічная каманда. У першым тайме гульня была роўная, але ў канцы тайма нам удалося забіць. Кіташаў правёў выдатны матч. У пачатку другога тайма ён зрабіў дубль. Потым напэўна адбілася, што Орша праводзіць другую гульню запар, яны падселі, сталі не паспяваць за намі.

Ну а мы згулялі вельмі дакладна і надзейна ў абароне, не даўшы суперніку асаблівых шанцаў.»

Варта заўважыць, што наша каманда фактычна заваявала тры фінальных ачка гэтай перамогай над аршанскай камандай.

У выхадныя адбыліся іншыя гульні ў нашай групе: у суботу ФК «Мясакамбінат» дабілася валявой перамогі над чашніцкім клубам — 3:2, а ў нядзелю ФК «Днепр» з Дуброўна таксама дасягнуў валявой перамогі над ФК «Сянно» — 3:2, а ФК «Газавік» перамог «Ніву» з Талачына — 3:1.

Леанід Гаравы

АКТЫВІЗМ

СТАРЭЙШЫНА ЧАТЫРОХ ВЁСАК

Старэйшынай чатырох вёсак, дзе пражываюць 56 чалавек, і дэпутатам Вайханскага сельскага Савета дэпутатаў 28-га склікання па Маластайкінскай выбарчай акрузе № 4 ужо каля 20 год з'яўляецца Марыя Уласава. Жанчына імкнецца апраўдаць давер вяскоўцаў, выслухаць і прыйсці на дапамогу.

І сяльчане ўдзячны ёй за прынцыповасць, настойлівасць у вырашэнні ўзнятых пытанняў. Багаты працоўны вопыт і ўменне ладзіць з людзьмі з'яўляюцца вернымі спадарожнікамі поспеху Марыі Мікалаеўны.

— Да мяне звяртаюцца то як да старэйшыны, то як да дэпутата, — гаворыць Марыя Уласава. — Стараюся да кожнага чалавека знайсці падыход, дапамагчы ці даць параду. І наконт вулічнага асвятлення, калі чамусьці не гарыць, і каб пачысцілі дарогі ўзімку, клапачуся пра апрацоўку прысядзібных участкаў, нарыхтоўку дроў... Сустракаемся з жыхарамі, абмяркоўваем пытанні, іншы раз людзі самі спяшаюцца да мяне, тэлефануюць. У час жніва складаю спісы, перадаю іх у сельвыканкам. Там дамаўляюцца аб выдзяленні тэхнікі. У прызначаны дзень прыязджае камбайн, праблем з уборкай зерня на агародах не ўзнікае. Мне працаваць проста, бо я ведаю, што старшыня сельвыканкама Лілія Грузневіч не толькі параіць, як лепш зрабіць, але і дапаможа вырашыць пытанні.

Лілія Анатольеўна таксама ўдзячна Марыі Мікалаеўне за тое, што нясе ўскладзеную на яе грамадскую нагрузку, з'яўляецца надзейнай памочніцай, ініцыятарам добрых спраў. Нарадзілася яна ў в. Цыганы, пасля васьмі класаў паступіла на тэхніка-планавіка ў Полацкі сельгастэхнікум. Пазней Марыя стала працаваць у саўгасе-тэхнікуме, выйшла замуж за мясцовага хлопца Юрыя, разам з ім вырасцілі сына і дачку, зараз выхоўваюць унука.

— Пасля таго, як саўгаса не стала, змяніла прафесію, — працягвае суразмоўца. — У 1999 г. стала загадваць сельскім клубам у Вялікіх Стайках. З вяскоўцамі сустракаліся на рэпетыцыях, канцэрты ладзілі, святы вёсак праводзілі, была ў нас свая вакальная група. Зараз знаходжуся ў водпуску па догляду за ўнукам Яраславам (на здымку). Але ж пра справы не забываюся. У вёсцы заўсёды знойдзецца, да чаго прыкласці рукі. Сёлета жыхары ўзнялі пытанне аб добраўпарадкаванні грамадзянскіх могілак у в. Малыя Стайкі. Звярнулася з просьбай у сельвыканкам. І вось перад Троіцай работнікі ГПКіЦС навялі там парадак: замянілі агароджу, спілавалі старыя дрэвы, прыбралі звалкі смецця.

Марыя Уласава з кагорты тых людзей, што, згодна з народнай мудрасцю, дзе нарадзіліся — там і спатрэбіліся. Яна не прамяняла сваю вёсачку на вялікі горад, наадварот, знайшла сябе тут. Жанчына не ведае, што такое жыць без клопатаў пра іншых. Жыццё сярод людзей і для іх — яе лёс.

— У нашай вёсцы большая частка жыхароў — пенсіянеры, — адзначае Марыя Мікалаеўна. — Але ж усе стараюцца, каб парадак быў. Дзеці з унукамі дапамагаюць старым, нікога не трэба падганяць, загадваць, каб ля плота абкасілі. Так ужо заведзена ў сяльчан: з ранняй вясны да восені рупяцца яны на падворках, у агародах, бо не прывыклі сядзець без справы. Я стараюся з усімі ладзіць, дзе пажартую, дзе прамаўчу, прыходзіцца калі-нікалі і пра закон нагадаць. Знаходжу ўзаемаразуменне з людзьмі.

Як і ўсякі чалавек, Марыя Уласава марыць. Ёй хочацца, каб усё добра было ў дзяцей, унука. А яшчэ, каб вярталася моладзь у родны край, каб у Малых Стайках жылі цікава і прыгожа.

Галіна ЯКАЎЛЕВА
http://www.garadvest.by

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ЗМЯНЕННЕ ПРЫРОДЫ ЧАЛАВЕКА — ЗАДАЧА, ЯКУЮ БАЛЬШАВІКІ ВЫРАШЫЛІ

«Азбука камунізму» была напісаная Мікалаем Бухарыным і апублікаваная ў 1919 годзе ў сувязі з тым, што «ў такім “падручніку” адчуваецца велізарная патрэба». Сваёй актуальнасці яна не страціла і праз стагоддзе. Цытую: «Адзін з галоўных падманаў буржуазнай дэмакратыі палягае ў тым, што яна дае толькі бачнасць правоў; на паперы пазначана, што працоўныя могуць выбіраць у парламент цалкам свабодна, што яны маюць такія ж правы, як і гаспадар (яны нібыта «роўныя перад законам»); што яны могуць свабодна аб’ядноўвацца ў саюзы, збірацца на сходы, выпускаць якія заўгодна газеты, кніжкі і іншае. У гэтым бачаць «сутнасць дэмакратыі» і заяўляюць, што тут дэмакратыя для ўсіх, для ўсяго народа, для ўсіх грамадзян, а не так, як у Савецкай рэспубліцы».

Дык вось яна якая, буржуазная дэмакратыя! Усё, на што яна здольная, — «толькі бачнасць правоў». Іншая справа, Рэспубліка Беларусь — «унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава» (Канстытуцыя, артыкул 1), у якой «чалавек, яго правы, свабоды і гарантыі іх рэалізацыі з’яўляюцца найвышэйшай каштоўнасцю і мэтай грамадства і дзяржавы» (артыкул 2), а «адзінай крыніцай дзяржаўнай улады і носьбітам суверэнітэту з’яўляецца народ» (артыкул 3).

Хто б сумняваўся. Не пры буржуазнай жа дэмакратыі жывем! Нездарма ж у асноўным законе краіны прыметнік «буржуазны» адсутнічае. Не знайсці днём з агнём прадстаўнікоў буржуазіі і ў беларускім парламенце — і гэта нягледзячы на тое, што немалая колькасць фабрык і заводаў знаходзіцца ў руках прыватнікаў, г. зн. буржуазіі…

Найвялікшы цуд усіх часоў

Прафесійны публіцыст і журналіст Бухарын з лютага 1934 па студзень 1937 года ўзначальваў газету «Известия». Як і ва ўсіх яго калегаў па пяры, у ягоным слоўніку адсутнічала слова «постпраўда», якое сёння ўваходзіць у моду. Але, як і герой Мальера, які не ведаў, што ён размаўляе прозай, Бухарына можна смела аднесці да ліку піянераў, што паставілі вытворчасць постпраўды на ідэалагічны канвеер.

Што ж азначае слова «постпраўда», якое стала ў 2015-м, паводле версіі Брытанскай энцыклапедыі, словам года? Згодна з Вікіпедыяй, палітыка постпраўды — «тып палітычнай культуры, у якой дыскурс у асноўным фарміруецца праз зварот да эмоцый і асабістых перакананняў аўдыторыі, пры гэтым падрабязнасці палітычнай рэальнасці застаюцца без увагі».

Пагодзімся, але дапоўнім гэта вызначэнне яшчэ адным, запазычаным у расійскага фінансіста Андрэя Моўчана: «Гэта тэрмін, што пазначае інфармацыю, якую вам перадаюць такім чынам і так, каб вы прымалі рашэнне, якое выгадна таму, хто перадае інфармацыю. Такім чынам, гэта не аб’ектыўная інфармацыя, а інфармацыя, створаная для таго, каб чаго-небудзь дасягнуць».

Як такі тып інфармацыі ствараецца на практыцы, я праілюструю на прыкладзе штотыднёвай інфармацыйна-аналітычнай праграмы «Галоўны эфір» на тэлеканале «Беларусь 1».

У травеньскіх выпусках праграмы на 48 сюжэтаў прыйшлося 27, што былі прысвечаныя ўнутраным праблемам, 6 — знешнім і 15 — змяшаным. Да апошніх адносяцца сюжэты, у якіх распавядалася пра ўзаемадзеянне беларускіх эканамічных і культурных суб’ектаў з замежнымі партнёрамі.

«Галоўны эфір» — праграма не пра праблемы краіны, а пра яе поспехі. Таму няма нічога дзіўнага, што тэме беларуска-расійскіх стасункаў быў прысвечаны толькі адзін сюжэт («брудная нафта») і толькі адзін сюжэт меў дачыненне да побытавых праблем простых людзей.

Натуральна, што кожны трэці сюжэт будаваўся вакол фігуры адзінага палітыка (АП). Каб надаць большую пераканаўчасць яго выказванням, у рэпартажы з месцаў актыўна прыцягваліся эксперты і грамадзяне, якія ўхвалялі палітыку кіраўніка дзяржавы. Іх сумеснымі намаганнямі тэлебачанне фарміравала вобраз краіны — з багатай гісторыяй, «зручнай для жыцця» і прываблівай для замежных турыстаў.

У травеньскім «Галоўным эфіры» не знайшлося месца для аналізу прычын адклікання Крамлём пасла Міхаіла Бабіча. Праігнаравалі журналісты і чарговую нярадасную статыстыку ад Белстата. Усё лагічна. Шмат будзеш ведаць — хутка састарэеш. А хіба могуць спрыяць на дзяржаўным тэлеканале такой нярадаснай перспектыве нашых суайчыннікаў?!..



Няма правілаў без выключэнняў

Задача па змяненні прыроды чалавека, мабыць, была адзінай, якую бальшавікі перад сабой не толькі паставілі, але і паспяхова вырашылі. Чалавек са зменënай прыродай — гэта добра нам вядомы па даследаваннях сацыёлагаў Лявада-цэнтра «чалавек савецкі». Ён і сёння складае ядро так званай беларускай «большасці».

Гэта ён у 1994 годзе дружна падтрымаў на першых прэзідэнцкіх выбарах будучага АП. Гэта ён прыняў акупацыю Крыма ў 2014 годзе за «аднаўленне гістарычнай справядлівасці». А ў чэрвені 2015 года «чалавек савецкі» на пытанне НІСЭПД: «Калі б Расія ўзброеным шляхам паспрабавала далучыць да сябе ўсю тэрыторыю Беларусі або яе частку, як бы Вы дзейнічалі?» заявіў, што прыстасаваўся б да новай сітуацыі (53%) і вітаў б гэтыя змены (12%).

Мне ўжо неаднаразова даводзілася пісаць пра тое, што пераход ад першабытных зграяў «гома сапіенс» да вялікіх сучасных калектывах гістарычна ажыццяўляўся за кошт трох фактараў: сілы, веры і закона. Зразумела, што на пачатковым этапе гэтага пераходу пераважала сіла, а ў эпоху мадэрну і постмадэрну — закон.

Аднак няма правілаў без выключэння. Прывяду свежае (чэрвеньскае) выказванне АП: «Усё можам перапрацоўваць, лёгкая прамысловасць добрая. Але ж не, чагосьці чакаем. Чакаем, пакуль прэзідэнт па галаве не ўдарыць (вылучана. — Рэд.). Таму шукайце новыя напрамкі, новыя культуры. Трэба прадаваць, трэба зарабляць грошы».

Адна справа — калі наглядчыкі ўдарамі па галаве стымулявалі будаўнікоў пірамід, зусім іншая — спрабаваць гэткім жа чынам прымусіць чыноўнікаў шукаць «новыя напрамкі». З падобнымі прапановамі АП звяртаецца да свайго асяродку ўжо не першы год. Вынікаў не відаць, але ён чалавек упарты, і гэта дае надзею…

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
“Новы Час”

25 ГАДОЎ

НІ «СВЕТЛАГА МІНУЛАГА», НІ ПЭЎНАЙ БУДУЧЫНІ

Роўна 25 гадоў таму, 10 ліпеня 1994 года, Аляксандр Лукашэнка трыумфальна перамог у другім туры першых у Беларусі прэзідэнцкіх выбараў. Дэпутат з глыбінкі з іміджам гэткага беларускага Робіна Гуда паклаў на лапаткі наменклатурніка Вячаслава Кебіча, які надакучыў масам.

Лукашэнка абяцаў забрытаць наменклатурнай мафіяю, адолець карупцыю, адвесці краіну ад эканамічнай прорвы і, па вялікім рахунку, вярнуць савецкія парадкі. Пры тагачаснай разрусе ў эканоміцы і галовах шмат хто настальгаваў па «светламу мінуламу» з гарантаванай працай і каўбасой па 2.20. Гэта і абумовіла ўзлёт былога саўгаснага дырэктара і палітпрацаўніка.

Другой фішкай Лукашэнкі стала ідэя «братэрскай інтэграцыі» з Расеяй, што абяцала танныя рэсурсы без «рабаўніцкіх рэформаў».

Але сёння, праз чвэрць стагоддзя, электарат расчараваны, імідж нязменнага (і такога, якога ніхто не змяніе!) прэзідэнта прыцьмеў, яго рэйтынг стаў чымсьці кшталту дзяржаўнай таямніцы.

Былы Робін Гуд раз’язджае ў новым браняваным Mercedes’е, які каштуе, як прыкінулі СМІ, не менш за 1,4 млн еўра, пакуль жыццё большасці людзей вельмі цяжкое, а краіна практычна спынілася ў развіцці.

Гэта фіяска, братан!

Вярнуць «светлае мінулае» так і не ўдалося. Так, нейкі час на расейскіх рэсурсах і савецкай індустрыяльнай базе эканоміка Беларусі расла няўрэнна, заробкі — таксама. Але патроху монстры сацыялістычнай індустрыі выдахліся, сталі неканкурэнтаздольнымі, злёгку пераліцаваная калгасная сістэма на сяле таксама аказалася не надта эфектыўнай. Падтрыманне прадпрыемстваў-зомбі стала зжыраць усё больш бюджэтных грошай.

У дадатак Масква надакучыла даваць рэсурсы па «братэрскіх» коштах. Яна запатрабавала «паглыбленай інтэграцыі», чытай: мяккага паглынання. А каб партнёр не асабліва ўпіраўся, стала скарачаць фінансава-эканамічнае падтрыманне.

У апошнія гады, калі ўсхваленая прапагандай «беларуская мадэль» забуксавала, Лукашэнка вымушаны адмаўляцца ад патэрналізму, скарачаць сацыяльныя абавязкі дзяржавы. Раней за Уладзіміра Пуціна павысіў пенсійны ўзрост. Раз за разам раіць электарату больш круціцца самастойна.

Беларусь выпала з часу

Але, сказаўшы «а», прэзідэнт не кажа «б». Ён працягвае трымацца за велізарны неэфектыўны дзяржсектар, паколькі бачыць пагрозу сваёй уладзе ў шырокай прыватызацыі, узнікненні моцнага незалежнага бізнесу і пласта грамадзянаў, якія не моляцца на дзяржаву.

Па гэтай жа прычыне ў краіне жорстка душацца палітычныя пратэсты. Апазіцыя ды актывісты грамадзянскай супольнасці выцесненыя ў маргінальную нішу.

Так, палітычнае поле зачысцілі, рэальных канкурэнтаў у Лукашэнкі на выбарах 2020 года пакуль не прадбачыцца. Падначаленыя гатовыя запэўніць правадыру чарговы высокі афіцыйны вынік (незалежная сацыялогія фіксавала іншыя лічбы, таму яе і прыдушылі).

Але гэтая перамога Лукашэнкі над краінай выглядае сёння піравай. Ён стаў закладнікам сваіх стэрэатыпаў і фобіяў. Беларусь — у тупіку, яна нібы выпала з часу.

Аўтарытэтныя міжнародныя эксперты дружна сцвярджаюць, што без рэформаў эканамічны рост будзе не большы за паўтара-два працэнты на год (а калі Расея моцна прыціісне, і таго не чакай). Гэта азначае, што Беларусь працягне адставаць нават ад суседніх, не самых багатых, краін ЕЗ. У Польшчы ды дзяржавах Балтыі заробкі ўжо ў 2,5-3 разы вышэй, чым у беларусаў.

Аўтакратыя губіць перспектыву краіны

У свой час Лукашэнка прапанаваў народу негалосны кантракт: я вам забяспечваю чарку і скварку (гэта было сімвалам дабрабыту для простых людзей), а вы не лезеце ў палітыку. І маса, на жаль, даволі лёгка абмяняла дэмакратыю на сытасць. Але ў выніку беларусы трапілі ў пастку. Цяпер шмат хто незадаволены ўладай, але паспрабуй яе змяні!

Вядома, рана ці позна перамены праб’юць сабе дарогу. Аднак сцэнар можа апынуцца вельмі драматычным. У дадатак гульні з імперыяй падвесілі дамоклаў меч над беларускім суверэнітэтам.

Эпоха ж Лукашэнкі, які так эфектна пачынаў, можа ўвайсці ў падручнікі як тыповы прыклад загнівання, дэградацыі аўтарытарнай улады, якім бы харызматычным ні быў правадыр.

Аляксандр Класкоўскі
https://belsat.eu

АЛКАГАЛІЗАЦЫЯ

КАК БЕЛОРУСЫ УМИРАЮТ ИЗ-ЗА АЛКОГОЛЯ

В Беларуси каждый день около 50 человек умирает от заболеваний, связанных с употреблением алкоголя. В год таких случаев около 20 тысяч. В прошлом году 1476 людей умерли от случайного отравления алкоголем.

— По оценкам ВОЗ, в год в Беларуси умирает около 20 тысяч человек от заболеваний, связанных с вредным употреблением алкоголя. Это 50 смертей каждый день, — рассказал Валентин Русович, координатор программ по общественному здоровью странового офиса ВОЗ в Беларуси во время онлайн-трансляции из Национального пресс-центра.

Из около 20 тысяч смертей более 11 тысяч — это смерти от сердечно-сосудистых заболеваний. Речь идет об инфарктах, инсультах, сердечной недостаточности. Около 6 тысяч смертей — от внешних причин. Это суициды, травмы, пожары, утопления и ДТП. Свыше одной тысячи смертей — от цирроза печени, и примерно столько же — от рака, который также связан с пьянством.

По словам Валентина Русовича, ВОЗ ассоциирует несколько видов рака, которые связаны с вредным употреблением алкоголя. Это рак полости рта, глотки, пищевода, печени, прямой кишки и толстого кишечника. До 5% случаев рака молочной железы у женщин вызывает в числе прочего и вредное употребление алкоголя.

В 2018 году 1476 жителей Беларуси умерли от отравления алкоголем. Это 1186 мужчин и 290 женщин. Лишь 10% из этих смертей связаны с некачественным алкоголем или употреблением метилового спирта. Почти все смерти в этой категории — от передозировки спиртного. По словам Русовича, средняя смертельная доза алкоголя начинается с 30 рюмок по 35 мл крепкого спиртного напитка: водки или коньяка.

— Это эквивалентно полутора бутылкам водки, которая выпивается в течение шести часов. Достигается концентрация 3,5 промилле алкоголя в крови — и смерть наступает в результате передозировки и остановки дыхания.

С точки зрения ВОЗ нет безопасного уровня алкоголя, в идеале человек не должен вообще его употреблять. В структуре потребления алкоголя в Беларуси 49% занимают крепкие спиртные напитки, 26% — крепленые вина.

ВОЗ в своих рекомендациях призывает не пить больше двух стандартных единиц алкоголя в день мужчинам и более одной стандартной единицы — женщинам. При этом не менее двух дней в неделю нужно полностью воздерживаться от алкоголя.

Под одной стандартной единицей алкоголя подразумевается 10 граммов чистого спирта. Например, это 0,33 пива, или один фужер сухого вина, или одна рюмка в 35 мл крепких спиртных напитков.

— Вредное употребление алкоголя начинается с шестого тоста во время застолья, когда человек пьет маленькими рюмками по 35 мл. Этими нормами оперирует ВОЗ, — говорит Русович…

По статистике, мужчины в Беларуси употребляют 18 литров чистого спирта в пересчете на все алкогольные напитки в год, женщины — 5,5 литра. 1 литр чистого спирта эквивалентен пяти пол-литровым бутылкам водки. То есть 18 литров чистого спирта — это 90 пол-литровых бутылок водки в год… Сегодня на диспансерном учете в Беларуси состоят примерно 158 тысяч человек, больных алкоголизмом.

(скарочана)

tut.by

II ЕЎРАПЕЙСКІЯ ГУЛЬНІ

ДОРОГАЯ И НЕ БЛЕСТЯЩАЯ ИГРУШКА

Европейские игры в Минске оказались дорогой и не слишком блес-тящей игрушкой. Инвесторы, на приток которых рассчитывают белорусские власти, ориентируются не на шоу с фейерверками...

Как ни старались государственные СМИ разрисовать II Европейские игры всеми красками, создать видимость, что этим живет вся страна и заинтересован весь мир, мероприятие не дало того эффекта и резонанса, на который рассчитывало руководство Беларуси.

Туристы не повалили, электорат равнодушен или раздражен

Власти надеялись на большой приток туристов, поддержку международных спонсоров («Европейцы сказали, что помогут», — уверял Лукашенко), продвижение имиджа Беларуси на Западе. Уже очевидно, что надежды оправдались далеко не в полной мере.

Спонсоры не разогнались помогать. Иностранцев оказалось негусто. Начальник департамента по гражданству и миграции МВД Алексей Бегун сообщил, что приехало в Беларусь по билетам Европейских игр и заявило о намерении посетить спортивные мероприятия 4686 человек (это, правда, без учета россиян). Для сравнения: на чемпионат мира по хоккею в 2014 году прибыло более 80 тысяч человек из 46 стран.

Не вызвали игры ажиотажа и среди массы электората. В ряде видов спорта уровень участников оказался не самым звездным. На многих состязаниях трибуны были полупустые. Не блистали многолюдностью фан-зоны. У входов на арены волонтеры уныло махали предназначенными для зазывания искусственными лапами, при том что прохожие равнодушно шагали мимо.

Минчан раздражали неудобства: перекрывались улицы, возникали пробки. Похоже, не всех вдохновила и мобилизация в волонтеры. Социальные сети всячески иронизировали над косяками мероприятия, дурным вкусом и чрезмерными амбициями большого начальства.

Вбухали кучу денег, которые не отобьются

Событию, которое Александр Лукашенко любовно назвал «минской Олимпиадой», самые язвительные критики приклеили ярлык «Голодные игры».

Ну, положа руку на сердце, такой уж голодухи у нас нет. Однако экономический фон неважный, это правда. Упала внешняя торговля (на 2% за январь — май), ВВП почти перестал расти (за первые пять месяцев года прирост снизился до 1%). Даже средняя зарплата в мае сползла до 1071,6 рубля.

И на таком фоне многих неприятно поразили цифры, которые назвал министр финансов Максим Ермолович. Оказалось, что Беларусь уже потратила на эти игры 540 млн рублей (около 270 млн долларов), в том числе — 266 млн рублей из бюджета.

Между тем Лукашенко в 2016 году заявлял: «Мы посчитали, что даже в плюсе будем. Нам надо будет затратить где-то под 50 млн долларов за эти годы. Это слезы для страны».

Слезы оказались покрупнее, чем думалось. Окончательные подсчеты впереди, но уже невооруженным глазом видно, что потраченные деньги вряд ли удастся отбить.

Правда, можно утешаться тем, что львиная доля средств вложена в инфраструктуру и оборудование — то, что будет работать и после.

А еще, по мнению Ермоловича, «такой уровень проведения игр создает определенный инвестиционный эффект, открывает страну для широкого круга внешних инвесторов».

Но это вилами по воде писано. Вряд ли инвесторы ориентируются на шоу с фейерверками и элементами дополненной реальности. Им важнее другая реальность: законы, гарантии, перспективы.

А какие могут быть гарантии и перспективы, если белорусское руководство на словах не против предложенного Москвой углубления интеграции, что чревато потерей суверенитета? Когда неизвестно, что с этой страной будет завтра, осторожный инвестор не разгонится вбухивать сюда капиталы…

(скарочана)

Александр Класковский
https://naviny.by

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСІ

«ДЕНЬ НЕЗАВИСИМОСТИ 3 ИЮЛЯ — БОЛЬШОЕ НЕДОРАЗУМЕНИЕ»

После распада СССР прошло уже почти 30 лет, а в Беларуси, в отличие от других постсоветских стран, нет единства по поводу вопроса, когда именно надо отмечать День независимости.

3 июля — независимость или память о войне?

В 1992-1996 годах День независимости в Беларуси официально отмечался 27 июля — по дате принятия Декларации о государственном суверенитете в 1990 году. Но через два года после победы на президентских выборах, в 1996 году, Александр Лукашенко инициировал референдум, по результатам которого праздник был перенесен на 3 июля — дату освобождения Минска от фашистских захватчиков в 1944 году.

Директор института «Политическая сфера» Андрей Казакевич говорит, что перенос Дня независимости был использован для привлечения внимания к более важным вопросам референдума об изменении Конституции Беларуси: «Основной идеологический посыл власти на тот момент был связан с обращением к советскому прошлому Беларуси, вопрос о 3 июля должен был мобилизовать электоральную поддержку, ведь образ войны был узнаваем и эмоционально близок для большинства населения страны».

Поэтому 3 июля сейчас и отмечают соответствующим образом — парадом армии, военной техники и салютом.

Еще пять Дней независимости

Отказаться от даты 27 июля белорусам было несложно — она не имела серьезного эмоционального содержания и скорее, наоборот, ассоциировалась с кризисом, считает политолог.

«Более того, как только дата 27 июля стала праздником в 1990 году, она столкнулась с конкуренцией со стороны Дня Воли (25 марта, день провозглашения независимости Белорусской Народной Республики в 1918 году), который сторонники независимости Беларуси считали более значимым и важным».

Кроме того, в общественной дискуссии Беларуси фигурируют и другие даты, которые можно «назначить» днем независимости Беларуси — провозглашение независимости Беларуси 25 августа 1991 года, переименование БССР в Республику Беларусь 19 сентября 1991 года, а также годовщина победы войска ВКЛ над русской армией 8 сентября 1514 году…

3 июля прижилось в сознании белорусов

На символическом уровне выбор даты 3 июля как Дня независимости Беларуси выглядит странно, считает социолог Оксана Шелест: «День освобождения города Минска от немецких оккупантов и День независимости Республики Беларусь — эти два события довольно сложно идейно увязать между собой и найти реальную историческую связь».

А вот старейший белорусский историк, доктор исторических наук Леонид Лыч называет выбор даты 3 июля для празднования дня независимости «большим недоразумением». «То, что 3 июля стал днем независимости, — это большое недоразумение. Это не стыкуется ни с какой хронологией. 3 июля должен быть все время днем освобождения, и никаких других дней нельзя сочетать с ним. Но это огромное преступление против истории. Ни одна республика (из бывших совестских — прим. БП) так не сделала: у них есть дни независимости и дни освобождения от немецкой оккупации», — высказал Белсат свое мнение историк.

Какая дата объединит белорусов?

…По мнению политолога Казакевича, День Воли — определенно фаворит в общественных дискуссиях. «Празднование 100-летия БНР в 2018 году показало, что только 25 марта является альтернативным Днем независимости, который имеет существенное идейное и эмоциональное содержание для заметной части белорусского общества».

Казакевич считает, что теперь главный вопрос состоит в том, куда дальше пойдет общественная дискуссия. «Для понимания проблемы с датой дня независимости следует обращать внимание не только на текущее общественное восприятие, которое в значительной степени зависит от позиции государства. Важное значение имеют также и дискуссии в интеллектуальной и политической сфере, где проблема развития белорусской национальной идентичности сохраняет свою актуальность и где формируются альтернативные подходы развития белорусской нации и общества».

https://belaruspartisan.by

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: 250318@list.ru
Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V),
Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 16.07.2019 у 16.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.